128633 - İslâm ve geçmiş dînlerde Âşûrâ orucu ve bu orucun, Emevîlerin bir bid'atı olduğunu iddiâ eden Râfizîlere reddiye

Soru

Âşûrâ günü, oruç tuttuğumuz gerçek Âşûrâ günü değil midir?Çünkü ben, gerçek günün, İbrânî takvimine göre Tişri ayının 10. günü olduğunu ve bunu, Muharrem ayının onuncu günü ile değiştirenlerin Benî Ümeyye (Ümeyye oğulları) halifeleri olduğunu okumuştum. -Tişri, Yahudi takvimine göre ilk aydır.-

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

1. Muharrem ayının onuncu gününde tuttuğumuz Âşûrâ orucu, Allah Teâlâ'nın Musa -aleyhisselâm-'ı (Firavun ve onun ordusundan) kurtardığı gündür. Bunun içindir ki Medine'de bulunan Yahudilerden bir kesim bugünde oruç tutardı. Bugün, aynı zamanda Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in İslâm'ın ilk yıllarında ashâbına oruç tutmalarını emretmiş olduğu gündür. Fakat daha sonra Ramazan orucunun farz kılınmasıyla birlikte Âşûrâ orucunun hükmü kaldırılmış ve Âşûrâ orucu müstehap olarak kalmıştır.

Ümeyye oğullarından bazı halifelerin Âşûrâ orucunu, Muharrem ayı ile değiştirdikleri iddiâsı; Râfizîlerin iddiâsıdır. Bu iddiâ, onların, dînlerini üzerine binâ etmiş oldukları birtakım yalanlarının ve her kötülüğü, Ümmeyye oğullarına ve onların yaşadıkları döneme nisbet etme konusundaki akîde ve inançlarının bir parçasıdır. Şayet Emevîler, yalan hadisler uydurup bu hadisleri pak ve temiz İslâm şeriatına nisbet etmek isteselerdi, Âşûrâ gününü; insanın bağırıp çağırarak feryat etmesi, kendisini yemekten-içmekten kesmesi ve cinsel ilişkiden mahrum etmesi olarak değil de bir bayram olması için birtakım hadisler uydururlardı. Çünkü oruç, mübah olan şeylerden nefsi tutmak ve alıkoymaktır. Bayram ise, bu mübah şeyleri yemek-içmek ve yapmak için sevinç ve mutluluk günü sayılır.

2. Hiç şüphe yok ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye muhâcir olarak (hicret ederek) gelmesi, Muharrem ayında olmamış, aksine Rebîül-Evvel ayında olmuştur. Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde Yahudilerden bir kesimin bu günde oruç tuttuklarını görmüş ve onlara bu oruç hakkında sorduklarında onlar şöyle demişlerdi:

"Allah, bu günde Musa ve onunla birlikte olanları boğulmaktan kurtardı. Bundan dolayı biz, bu günde Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak oruç tutuyoruz."

Nitekim İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ وَجَدَهُمْ يَصُومُونَ يَوْمًا يَعْنِي عَاشُورَاءَ، فَقَالُوا: هَذَا يَوْمٌ عَظِيمٌ، وَهُوَ يَوْمٌ نَجَّى اللهُ فِيهِ مُوسَى وَأَغْرَقَ آلَ فِرْعَوْنَ، فَصَامَ مُوسَى شُكْرًا لِلَّهِ، فَقَالَ: أَنَا أَوْلَى بِمُوسَى مِنْهُمْ، فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ. [رواه البخاري]

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde Yahûdileri bir gün yani Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu.

Onlar:

- Bugün büyük bir gündür. Bugün, Allah'ın, Musa'yı (boğulmaktan) kurtardığı ve Firavun âilesini (Kızıldeniz'de) boğduğu bir gündür.Bundan dolayı Musa,Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak bugün oruç tuttu.

Bunun üzerine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Ben, Musa'ya onlardan daha hak sahibiyim (daha yakınım).

Bundan dolayı Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bugün oruç tuttu ve (ashâbına da) bugünde oruç tutmalarını emretti." (Buhârî, hadis no: 3216)

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye ilk geldiğinde Yahudileri görmesi, Rebiül-Evvel ayında mı, yoksa Muharrem ayında mı olmuştur?

Bu konuda ilim ehlinin iki görüşü vardır. Tercihli görüşe göre, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in

Yahudileri görmesi, kendisiyle Yahudiler arasında olan bu diyalog ve ashâbına Âşûrâ orucunu emretmesi, Allah'ın ayı olan Muharrem ayında olmuştur. Yani Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldikten sonraki ikinci yılda olmuştur. Buna göre Yahudilerin buradaki dayanakları, hesap konusunda Kamerî aylara dayanmalarıdır.

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu, bazı insanlara karmaşık gelip şöyle diyebilirler:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye sadece Rebiül-Evvel ayında gelmiştir. Öyleyse İbn-i Abbas -Allah ondan ve babasından râzı olsun-: Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde Yahudileri, Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu, nasıl diyebilir?"

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Birinci karmaşık durum şudur:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde Yahudileri, Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu.Bu olayda, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiği günde Yahudileri oruç tutarlarken bulduğuna dâir bir şey yoktur. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-, Rebîül-Evvel ayının onikinci gününe tekâbül eden Pazartesi günü Medine'ye gelmiştir. Fakat bu kıssanın vukû buluşunu ilk defa öğrenmesi, Medine'ye geldikten sonraki ikinci yılda olmuştur. Yoksa Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Mekke'de iken öğrenmemiştir.Eğer Ehl-i kitab'ın oruç konusundaki hesabı Kamerî aylara göre ise, durum bu şekildedir." (Zâdu'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-İbâd; c: 2, s: 66)

Hâfız İbn-i Hacer de -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiği zaman Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken bulması sebebiyle bu haberin (hadisin) zâhiri, karmaşık hale gelmiştir. Oysa ki Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Rebiül-Evvel ayında Medine'ye gelmiştir.

Bu karmaşık duruma şöyle cevap verilebilir:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiğinde Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken

bulmasından kasıt; ilk olarak bu olayı öğrenmesi ve bunun sebebini onlara sormasının, Medine'ye geldikten sonra olmasıdır. Yoksa Medine'ye gelmezden önce böyle bir olayı bildiğini ifade etmez.

Bu konuda söylenebilecek son söz şudur:

Rivâyette mahzuf bazı kelimeler var. Şöyle takdir edilebilir:

'Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldikten sonra Âşûrâ gününe kadar ikâmet ettikten sonra Yahudileri Âşûrâ günü oruç tutarlarken buldu." (Fethu'l-Bârî; c: 4, s: 247)

3. Yahudilerin Âşûrâ günü tuttukları oruçlarının hesaplamaları, Kamerî aylara göre mi, yoksa güneş aylarına (miladî takvime) göre mi idi?

Eğer -daha önce de zikrettiğimiz gibi- Kamerî aylara göre olduğunu söylersek, bunda bir karmaşık durum söz konusu değildir. Zirâ Muharrem ayının onuncu günü hiçbir yıl değişmez (her yıl aynıdır). Fakat güneş aylarına göre olduğunu söylediğimiz zaman burada karmaşık bir durum sözkonusu olur. Zirâ güneş aylarına göre Âşûrâ günü her yıl değişir ve Muharrem ayının onuncu günü devamlı sâbit olmaz.

Nitekim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu görüş ayrılığını zikretmiş ve Yahudilerin hesaplamalarının, güneş aylarına (miladî takvime) göre olduğu görüşüne varmıştır. Buna göre Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Yahudileri bu günde oruç tutarlarken görmesi; Medine'ye ilk gelişindeki Rebiü'l-Evvel ayında olmuştur. Dolayısıyla Yahudilerin güneş aylarına görehesaplamaları, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Medine'ye geldiği güne denk gelmiştir. Allah Teâlâ'nın, Musa -aleyhisselâm-'ı Firavun'dan kurtardığı günün hakikatine gelince, bu, Muharrem'in onuncu günüydü. Fakat Yahudilerin bu günü, güneş aylarına göre ayarlamaları, onların bu tayinlerinde hata etmelerine sebep olmuştur.

İbn-i Kayyim el-Cevziyye -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Eğer Yahudilerin hesaplamaları güneş aylarına göre ise, karmaşık durum tamamen ortadan kalkar ve Allah Teâlâ'nın, Musa -aleyhisselâm-'ı kurtardığı gün, Muharrem ayının başından onuncu gündür.Ehli kitabın bu günü, güneş aylarına göre ayarlamaları, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in

Rebiü'l-Evvel ayında Medine'ye gelmesine denk gelmiştir.Ehli kitabın orucu, ancak güneşin hareketine göredir.Müslümanların orucu ise, kamerî aylara göredir. Aynı şekilde müslümanların haccı ve diğer farz veya müstehap bütün ibâdetleri kamerî aylara göredir.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz."

Sözü; bu günü yüceltme ve onu tayin etme konusundaki bu öncelikli hüküm açıkça belli olmuş, Ehli kitap ise, güneş yılının değişmesi sebebiyle bu günün tayininde hata etmişlerdir. Aynı şekilde Hıristiyanlar da ayların değişmesi sebebiyle yılın bir mevsimine göre hareket ederek oruçlarının tayininde hata etmişlerdir." (Zâdu'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-İbâd; c: 2, s: 69-70)

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- ihtimalli olan bu te'vili zikrettikten sonra hem buna, hem de İbn-i Kayyim'in bu ihtimali tercih etmesine reddiye vermiş ve bu değerlendirmesini, sonradan bulduğu bir rivayetle şöyle cerheder:

"Bazı sonraki âlimler şöyle demişlerdir:

Yahudilerin, Âşûrâ orucunu güneş takvimine göre hesaplamaları da muhtemeldir: Onların hesabınca Âşûrâ günü, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Rebiü'l-Evvel ayında Medine'ye gelmesine tesadüf etmiş olabilir ve böylelikle karmaşık (müşkil) durum tamamen ortadan kalkmış olur."

İbn-i Kayyim, bunu, Zâdu'l-Meâd'da bu şekilde belirlemiş ve şöyle demiştir:

'Ehli kitabın orucu, ancak güneşin hareketine göredir.'

(İbn-i Hacer) dedim ki:

-İbn-i Kayyim'in (Yahudilerin Âşûrâ günü orucu güneşin hareketine göre olursa) karmaşık (müşkil) durum tamamen ortadan kalkar sözü, çok ilginçtir. Çünkü bunu söylemek, başka bir karmaşık durumu gerektirir ki o da şudur: Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu kamerî aylara göre tutmalarını emretmiştir. Bilindiği üzere müslümanların Âşûrâ orucu, her asırda Muharrem

ayında olmuştur, Muharrem'in dışındaki diğer aylarda olmamıştır.

Evet, Taberânî'nin el-Mu'cemu'l-Kebîr'inde, yukarıda zikredilen ihtimali te'yid eden Zeyd b. Sâbit'ten -Allah ondan râzı olsun- ceyyid bir senedle rivâyet olunmuş şu hadisi buldum:

لَيْسَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ بِالْيَوْمِ الَّذِي يَقُولُهُ النَّاسُ، إِنَّمَا كَانَ يَوْمَ تُسْتَرُ فِيهِ الْكَعْبَةُ، وتَقْلِسُ فِيهِ الْحَبَشَةُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَانَ يَدُورُ فِي السَّنَةِ، فَكَانَ النَّاسُ يَأْتُونَ فُلانًا الْيَهُودِيَّ، فَيَسْأَلُونَهُ، فَلَمَّا مَاتَ الْيَهُودِيُّ أَتَوْا زَيْدَ بن ثَابِتٍ فَسَأَلُوهُ. [رواه الطبراني في المعجم الكبير]

"Âşûrâ günü,insanların (yahudilerin) Âşûrâ dedikleri gün değildir.O gün, Kâbe'nin örtüldüğü (örtüsünün giydirildiği) ve o günde Habeşli kölelerin mızrak ve kılıçlarla Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzurunda oynadıkları gündür. O gün, sene içerisinde dönmekte idi. Bunun gününü (tesbit etmek için) falanca yahudiye gidip sorarlar, o da onlara hesap ederdi. O yahudi ölünce Zeyd b. Sâbit'e gelip ondan sormaya başladılar." (Taberânî, 'el-Mu'cemu'l-Kebîr')

Buna göre iki yolu birleştirmek için şöyle diyebiliriz:

Bu meselede aslolan, o şekilde (kamerî aylara göre) olmasıdır. Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu emrettiği zaman, kendi şeriatının hükmüne müracaat etmiştir. Yani hilali esas almıştır.Bunun içindir ki müslümanlar, buna (hilale) göre hareket etmişlerdir. Fakat Ehli kitabın, oruçlarında güneşin hareketine göre hareket ettiklerini iddiâ edenin bu görüşünün gözden geçirilmesi gerekir.Zirâ yahudiler, oruçlarında sadece hilale itibar ederler. Çünkü onlardan bunu gördük.Yahudilerden bir kesimin, güneş aylarını gözönünde bulundurması ve ona göre hareket etmesi de muhtemeldir. Fakat bu kesim günümüzde mevcut değildir.

Tıpkı Allah Teâlâ'nın, haklarında:

"Üzeyr, Allah'ın oğludur" diyen yahudileri haber verdiği o kimselerin neslinin tükenmiş olması gibi, güneş aylarını gözönünde bulunduran ve ona göre hareket eden yahudiler de tükenmiştir. Allah Teâlâ yahudilerin bu söylediklerinden münezzehtir." (İbn-i Hacer; Fethu'l-Bârî; c: 7, s: 276. Ayrıca bkz: Fethu'l-Bârî; c: 4, s: 247)

İbn-i Hacer, Fethu'l-Bârî'de başka bir yerde Taberânî'nin rivâyet ettiği hadise ta'likte bulunarak

şöyle demiştir:

"Ben, onun (Taberânî'nin rivâyet ettiği hadis ile) aynı anlamdakini (bir benzerini) Ebu'r-Reyhân el-Beyrûnî'nin, "el-Âsâru'l-Kadîme" adlı kitabında buldum. Orada zikrettiği şeyin özeti şudur.

'Yahudilerin câhilleri, oruç ve bayramlarında yıldızların hesabına dayanırlardı. Dolayısıyla onların yılı, güneş yılı idi, kamerî yıl değildi.

Dedim ki:

-İşte bundan dolayı, yahudiler, Aşûra meselesinde kendisine dayanacakları hesabı bilen birisine gerek duydular." (İbn-i Hacer; Fethu'l-Bârî; c: 4, s: 247-248)

Hâfız İbn-i Hacer'in -Allah ona rahmet etsin-, Zeyd b. Sâbit'ten -Allah ondan râzı olsun- zikrettiği ve hakkında cevap verdiği esere (hadise) gelince, Hâfız İbn-i Receb -Allah ona rahmet etsin- bu hadisin senedi ve metni hakkında şöyle demiştir:

"Bu hadiste Âşûrâ gününün, Muharrem ayında olmadığına işâret vardır. Aksine Âşûrâ günü, Ehli kitabın hesaplaması gibi, güneş yılına göre hesaplanması gerekir. Bu ise, müslümanların eskiden hareket ettikleri şeye aykırı bir durumdur... İbn-i Zinâd'ın tek kaldığı rivâyete itibar edilemez.Nitekim İbn-i Zinâd, hadisin hepsini Zeyd b. Sâbit'ten rivâyet etmiş, hadisin sonundaki sözün, Zeyd b. Sâbit'in sözü olması mümkün değildir. Belki başkasının sözüdür. Allah Teâlâ en iyi bilendir." (Letâifu'l-Meârif; s: 53)

4. Bir kimse şöyle diyebilir:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-, Âşûrâ gününün, Allah Teâlâ'nın o günde Musa ve onunla beraber olanları (Firavun'dan ve ordusundan) kurtardığı gün olduğunu söyleyen yahudileri nasıl tasdik etmiştir?

Âşûrâ orucunu teşvik eden hadisleri karalamak isteyen Râfızîler, çirkin emellerine hileyle ulaşmak ve Âşûrâ orucunun Emevîlerin çıkardığı bir bid'at olduğunu ileri sürdükleri iddiâlarını temize çıkarmak için bu soruyu sormaktadırlar.

el-Mâzerî -Allah ona rahmet etsin- bu meseledeki karmaşık (müşkil) durumu zikretmiş ve buna şöyle cevap vermiştir:

"Yahudilerin haberi makbul değildir (kabul edilmez). Dolayısıyla Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yahudilerin söylediklerinin doğru olduğu, Allah Teâlâ tarafından kendisine vahyedilmiş olması veya bu bilginin kendisinde oluşması için bununla ilgili haberler kendisine ardarda gelmiş olması muhtemeldir." (Nevevî; Sahih-i Müslim Şerhi; c: 8, s: 11'de nakletmiştir.)

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in orucunun aslı Ehli kitaba mutabık değil ise, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz."

Sözü, kendisinin orucunu te'kid etmek ve Musa'ya mutabık kalarak oruç tutan yahudilere: Sizin yaptığınız şeyi, biz de yapıyoruz. Dolayısıyla biz, Musa'ya sizden daha hak sahibiyiz ve biz ona sizden daha evlâyız, diyerek bu durumu beyan etmek içindir." (İktidâu's-Sırâti'l-Mustakîm; s: 174)

5. Bilinmesi gerekir ki, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- aksi emrolunmadığı sürece Ehli kitaba mutabık kalmaktan hoşlanırdı. İşte Âşûrâ orucu da bu konuya girer.

Nitekim İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْدِلُ شَعْرَهُ، وَكَانَ الْمُشْرِكُونَ يَفْرُقُونَ رُءُوسَهُمْ، وَكَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَسْدِلُونَ رُءُوسَهُمْ، وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ مُوَافَقَةَ أَهْلِ الْكِتَابِ فِيمَا لَمْ يُؤْمَرْ فِيهِ بِشَيْءٍ، ثُمَّ فَرَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسَهُ. [رواه البخاري]

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- saçını alnına salıverirdi. Müşrikler saçlarını ortadan ayırırlardı. Ehli kitap ise, saçlarını alınlarına salıverirlerdi.Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-kendisine bir emir gelmeyen konularda Ehli kitaba mutabık kalmayı severdi.Fakat Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-daha sonra saçını ortadan ayırmaya başladı." (Buhârî, hadis no: 3728)

İmam Buhârî'nin -Allah ona rahmet etsin- fıkhından birisi de; Ebu Musa'nın iki hadisini rivâyet ettikten sonra bu hadis ile İbn-i Abbas'ın Âşûrâ orucu hakkındaki hadisini rivâyet etmesidir.

Ebu Abbas el-Kurtubî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âşûrâ günü oruç tutması, bu konuda onlara (yahudilere) mutabık kalma hükmünde olması muhtemeldir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, hicretten önce ve hac farz kılınmadan önceki ilk haccını onların (ehli kitabın) haccettikleri gibi, onlarla birlikte haccederek onlara mutabık kalmıştır.Zirâ haccın hepsi, hayırlı davranıştır.

Bu konuda şöyle de denilebilir:

Allah Teâlâ, Âşûrâ orucunu tutması için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e izin vermiş olabilir. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye geldiğinde yahudileri bu günde oruç tutarlarken bulunca, bu orucu tutmalarına sebep olan şeyi onlara sormuş, onlar da İbn-i Abbas'ın zikrettiği gibi şöyle cevap vermişlerdir:

"Bugün salih (hayırlı) bir gündür. Bugün, Allah'ın, Musa'yı ve kavmini (İsrâiloğullarını, düşmanlarından) kurtardığı, Firavun'u ve kavmini (denizde) boğduğu gündür. Bundan dolayı Musa, Allah'a şükrün bir ifâdesi olarak bugün oruç tuttuğu için, biz de oruç tutuyoruz.

Bunun üzerineNebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Biz Musa'ya, sizden daha hak sahibiyiz ve daha evlâyız."

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu orucu Medine'de tutmuş ve (ashâbına da) bu gündetutmalarını emretmiştir. Yani Âşûrâ orucunu farz kıldı ve bu konudaki emrini de te'kid etti. Öyle ki sahâbe -Allah onlardan râzı olsun- çocuklarına bile bu orucu tuttururlardı. Bundan dolayı Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'de bu orucu devamlı tutmuş ve Ramazan orucu farz kılınıp Âşûrâ orucunun hükmü kaldırılıncaya kadar ashâbına bu orucu tutmalarını emretmiştir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ki Allah, bu günün orucunu size farz kılmamıştır."

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- daha sonra bugünü oruç tutup-tutmamak arasında serbest bırakmış ve Muâviye'nin hadisinde geldiği üzere:

"Ben bu gün oruçluyum"

Diyerek bu günün orucunun fazîletini olduğu gibi bırakmıştır.

Buna göre şöyle diyebiliriz:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Âşûrâ gününde yahudileri örnek almak için oruç tutmamıştır. Zirâ Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye, yahudilerin yanına gelmeden ve onların hallerini öğrenmeden önce bu günde oruç tutardı.Fakat Medine'ye geldikten sonra meydana gelen şey şu olmuştur: Yahudilerle samimi olmak ve onları çekmek için bu orucu kendisine zorunlu kılmış ve onu tutmaya devam etmiştir. Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- (İslâm'ın ilk yıllarında) namazda onların kıblesine (Kudüs'e) yönelmiştir. Çünkü bu vakit, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yapmaktan Allah tarafından yasaklanmadığı sürece Ehli kitaba mutabık kalmayı sevdiği bir vakit idi." (el-Mulhim Limâ Eşkele Min Telhîsi Kitâbi Muslim; c: 3, s: 191-192)

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Her hâlükârda Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ günü orucunu yahudilere uymak için tutmamıştır. Zirâ Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ günü orucunu eskiden beri tutardı. Ancak bu ameli, yasaklanmayan hususlarda Ehl-i kitaba mutabık olmayı sevdiği zamana rastlar." (Fethu'l-Bârî; c: 4, s: 248)

6. Âşûrâ gününün, Mekke'de Kureyşliler ve Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- tarafından bilindiğine ve onların bu günü yücelttiklerine, hatta bu günde oruç tuttuklarına delâlet eden ilim ehlinin görüşleri daha önce geçmişti. Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- onlarla birlikte bu günde oruç tutmuştu. Kureyşliler de bu günde Kâbe'ye örtüsünü giydirirlerdi.

O halde bütün bu zikredilenlere rağmen Âşûrâ gününün, Emevîlerin çıkardığı bir bid'at olduğunu söyleyen Râfızîlerin bâtıl iddiâsı nerede kalıyor?

Oysa bu konuda sahih ve sâbit olan apaçık hadisler gelmiştir:

كَانَتْ قُرَيْشٌ تَصُومُ عَاشُورَاءَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُهُ، فَلَمَّا هَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ صَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فُرِضَ شَهْرُ رَمَضَانَ قَالَ: مَنْ شَاءَ صَامَهُ، وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ. [رواه البخاري ومسلم]

"Kureyş, câhiliye döneminde Âşûrâ orucunu tutardı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu orucu tutardı. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'ye hicret edince bu orucu tuttu ve (ashâbına da) tutmalarını emretti. Daha sonra Ramazan orucu farz kılınınca şöyle buyurdu:

- Dileyen bu günde oruç tutsun, dileyen de oruç tutmayı bıraksın(tutmasın)." (Buhârî, hadis no: 1794. Müslim, hadis no: 1125. Lafız, Müslim'e âittir.)

Abdullah b.Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

أَنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِيَّةِ كَانُوا يَصُومُونَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَامَهُ وَالْمُسْلِمُونَ قَبْلَ أَنْ يُفْتَرَضَ رَمَضَانُ، فَلَمَّا افْتُرِضَ رَمَضَانُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ عَاشُورَاءَ يَوْمٌ مِنْ أَيَّامِ اللَّهِ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ، وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ. [رواه مسلم]

"Câhiliye halkı, Âşûrâ günü oruç tutarlardı. Ramazan orucu farz kılınmadan önce Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ve müslümanlar da bu orucu tuttular. Ramazan orucu farz kılınınca Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Şüphesiz ki Âşûrâ, Allah'ın günlerinden birisidir. Dileyen bu günde oruç tutsun, dileyen de oruç tutmayı bıraksın (tutmasın)." (Müslim, hadis no: 1126)

Râfızîlere ve bilgisizliklerinde onlara uyanlara reddiye vermek için İbn-i Ömer'in hadisini burada zikrettik. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âşûrâ orucunu Mekke'de tuttuğunu rivâyet eden Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun-, hadisinin sadece onun rivâyeti olduğunu söylemeleri, Râfızîlerin iddiâlarından birisidir.

İbn-i Abdilber -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, Âişe'nin rivâyetinin bir benzerini, Abdullah b. Ömer,

Ubeydullah b. Ömer ve Nâfi'den Eyyub rivâyet etmişlerdir.

İbn-i Ömer -Allah ondan ve babasından râzı olsun- Âşûrâ orucu hakkında şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ orucunu tutmuş ve (ashâbına da) tutmalarını emretmiştir." (et-Temhîd fi'l-Muvattâ' mine'l-Meânî ve'l-Esânîd, c: 7, s: 207)

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bütün bu hadislerden elde edilen şudur: Câhiliye halkından Kureyş kâfirleri, diğerleri ve yahudiler Âşûrâ günü orucunu tutuyorlardı. İslâm dîni geldikten sonra bu günün orucunu te'kid etmiş, daha sonra bu durum hafiflemiş (farz olmaktan çıkmış) müstehap olarak kalmıştır." (Sahih-i Müslim Şerhi, c: 8, s: 9-10)

Ebu Abbas el-Kurtubî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun-:

"Kureyş, câhiliye döneminde Âşûrâ orucunu tutardı." Sözü, bu günün orucunun, câhiliye halkı tarafından meşrû oluşu ve değerinin bilindiğine delâlet eder.Belki bu oruç hakkındaki dayanakları; İbrahim ve İsmâil'in -Allah'ın salât ve selâmı ikisinin üzerine olsun- şeriatları olabilir.Çünkü Kureyşliler, kendilerini İbrahim ve İsmâil'e nisbet ederler, hac gibi birçok hükümde o ikisine dayanırlardı." (el-Mulhim Limâ Eşkele Min Telhîsi Kitâbi Muslim, c: 3, s: 190-191)

7. Son olarak Âşûrâ gününün fazîletine, bu orucun bir yıllık küçük günahlara keffâret olduğuna ve bu günün, Muharrem ayının onuncu gününde sâbit olduğuna dâir sahih sünnetten zikrettiğimiz şeylerin hepsi, sadece Ehli sünnet tarafından nakledilmemiştir.Aksine Râfızîlerin güvendikleri kendi kitaplarında bile Âşûrâ günü orucu gelmiştir. Âşûrâ hakkında tarafımızca bilinen şeylerin İsrâiliyât, yahudilerden alınma bilgiler ve Emevî iftirası olduğu iddiâsı, bütün bunlar nasıl biraraya gelebilir?

İşte size Şiâ kaynaklarından bazı deliller:

1. Ebu Abdillah'tan -aleyhisselâm-, onun babasından rivâyet olunduğuna göre Ali -aliyhisselâm- şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü oruç tutun. Aynı şekilde dokuz ve onuncu günde de oruç tutun. Zirâ bu oruç, bir yıllık küçük günahlara keffâret olur."(Nâsıruddîn et-Tûsî, Tehzîbu'l-Ahkâm; c: 4, s: 299. el-İstibsâr; c: 2, s: 134. el-Feydu'l-Kâşânî; el-Vâfî; c: 7, s: 13. el-Hurru'l-Âmilî; Vesâilu'ş-Şîa; c: 7, s: 337. el-Burûcerdî; Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ; c: 9, s: 474-475)

2. Hasan'ın babasından -aleyhisselâm- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve âlihi- Âşûrâ günü oruç tuttu." (Tehzîbu'l-Ahkâm; c: 4, s: 299. el-İstibsâr; c: 2, s: 134. el-Vâfî; c: 7, s: 13. Vesâilu'ş-Şîa; c: 7, s: 337. Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ; c: 9, s: 475)

3. Câfer'den -aleyhisselâm- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü orucu, bir yıllık (küçük) günahlara keffârettir." (Tehzîbu'l-Ahkâm; c: 4, s: 300. el-İstibsâr; c: 2, s: 134. Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ; c: 9, s: 475). el-Vâfî; c: 7, s: 13. Vesâilu'ş-Şîa; c: 7, s: 337)

4. Ali'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Âşûrâ günü, dokuzuncu ve onuncu günü ihtiyatlı olarak birlikte oruç tutun.Zirâ bu oruç, önceki yılın küçük günahlarına keffârettir. Biriniz bu günü bilemeden yerse, (günün kalan kısmında) orucunu tamamlasın." (Şiî muhaddis Hüseyin en-Nûrî et-Tabersî, Mustedreku'l-Vesâil; c: 1, s: 695. el-Burûcerdî; Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ; c: 9, s: 475)

5. İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Muharrem ayı hilalini gördüğün zaman, saymaya başla.Dokuzuncu gün sabahladığın zaman, oruçlu olarak sabahla."

(Râvî):

-Muhammed -sallallahu aleyhi ve âlihi- de bu günde oruç tutar mıydı? Diye sordum.

İbn-i Abbas dedi ki:

- Evet." (Radiyyuddîn Ebu'l-Kâsim Ali b. Musa b. Câfer b. Tâvus; İkbâlu'l-E'mâl; s: 554. el-Hurru'l-

Âmilî; Vesâilu'ş-Şîa; c: 7, s: 347. Hüseyin en-Nûrî et-Tabersî, Mustedreku'l-Vesâil; c: 1, s: 594. Câmiu Ehâdîsi'ş-Şîâ; c: 9, s: 475.

Bu rivâyetlerin tahriclerini, Abdullah b. Abdulaziz'in; "Hüseyin'i -Allah ondan râzı olsun- kim öldürdü?" adlı kitabından alıntı yaparak yararlandık.)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.